

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Brottsoffer](#) > [Rättigheter För Brottsoffer Per Land](#) > 2 - Brottanmälan och Mina rättigheter under förundersökningen

2 - Brottanmälan och Mina rättigheter under förundersökningen

Hur anmäler jag ett brott?

Om du har blivit offer för ett brott kan du rapportera det på eller till

- valfri polisstation eller polis,
- valfri allmän åklagare,
- valfri distriktsdomstol.

Din anmälan får lämnas in skriftligen eller muntligen. Om det är fråga om en muntlig anmälan görs en skriftlig registrering av myndigheten som tar emot din anmälan. Du får på begäran en skriftlig bekräftelse av din anmälan. Anmälan får också lämnas in av någon annan på dina vägnar. Den personen behöver inte fullmakt.

I flesta delstater (*Länder*) erbjuder polisen också möjlighet att anmäla ett brott online via en onlinepolisstation (*Internetwache* eller *Onlinewache*).

När du gör en anmälan bör du lämna dina person- och kontaktuppgifter så att du kan svara på frågor och bli kallad att lämna bevisning senare i rätten. Om du är bekymrad över att lämna ut dina personuppgifter, t.ex. för att du känner dig hotad, ska du så snart som möjligt informera myndigheten som tar emot rapporten. Den kan då utreda om det vid behov går att kontakta dig på en annan adress, t.ex. genom en advokat eller en brottsofferorganisation.

Det är viktigt för innehållet i din anmälan att du tar med all information du har om den/de misstänkta och brottet du anmäler, så att polisen och den allmänna åklagaren kan kontrollera ditt påstående och inleda en förundersökning.

I princip finns det ingen särskild tidsfrist för att anmäla ett brott. Vissa överträdelser, som förtal och olaga intrång, går dock bara att väcka åtal för om du har lämnat in en straffrättslig talan, som görs skriftligt till en lokal domstol, allmänna åklagaren eller polisen inom tre månader från att du blev medveten om brottet och gärningsmannen. För igenkänningssyften behöver gärningsmannen/gärningsmännen bara kunna identifieras som individ. Det är inte nödvändigt att veta vad de heter. När du anmäler brottet får du veta om det är nödvändigt med en straffrättslig talan. Lägg också märke till att lagöverträdelser kan ha en tidsbegränsning och att det därefter kanske inte går att väcka åtal för dem – dock först efter flera år – och att den tidsgränsen varierar beroende på överträdelserna.

Hur kan jag ta reda på vad som händer i ärendet?

När du kontaktar myndigheter för en förfrågan är det praktiskt att ange ett referensnummer – det gör det enklare och snabbare att identifiera ärendet och innebär att du fortare kan få ett svar.

Du får ett referensnummer från det organ som tog emot din anmälan, vanligen ett polisreferensnummer. Med detta referensnummer kan du kontrollera vad polisen gör och även lämna ytterligare information. Om ärendet hänskjuts till den allmänna åklagaren, kan du be polisen eller den allmänna åklagaren om åtalets referensnummer, som är ett annat än polisreferensnumret.

Om du inte känner till referensnumret anger du dina personuppgifter och namnet på den anklagade, om du känner till det, när du lämnar in din begäran.

Har jag rätt till rättshjälp (under utredningen eller rättegången)? På vilka villkor?

Du har rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd eller rättshjälp i följande fall:

Om omständigheterna visar att du kanske inte kan utöva dina rättigheter under förhandlingen, kan du få hjälp av en advokat eller en vittnesrådgivare på statens bekostnad.

Om du har rätt att delta som civilrättslig part, vilket gäller i vissa fall, i synnerhet svåra vålds- och sexualbrott, kan du få hjälp av en advokat på statens bekostnad redan innan det offentliga åtalet väcks. Om dessa villkor för att en advokat ska utses inte är uppfyllda, är du som civilpart berättigad till rättshjälp och kan ansöka om det om din ekonomiska situation hindrar dig från att betala kostnaderna för förfarandet och du inte kan eller rimligen inte förväntas kunna försvara dina intressen själv.

När det gäller privata åtal, som den allmänna åklagaren bara övervakar officiellt när det ligger i allmänhetens intresse att göra det, kan du väcka privat åtal mot den anklagade för att säkerställa dennes fällande dom om den allmänna åklagaren inte väcker åtal i allmänhetens intresse och den anklagade var minst 18 år när lagöverträdelsen begicks. Du kommer då att agera i stället för den allmänna åklagaren. Som målsägande kan du ansöka om rättshjälp från domstolen, som också tar beslut i ditt fall. Rättshjälp beviljas om din ekonomiska situation innebär att du inte kan betala kostnaderna för förfarandet och det är sannolikt att dessa kommer att fortsätta.

Kan jag få ersättning (för att delta i undersökningen/rättegången)? På vilka villkor?

Om du avlägger ett vittnesmål inför den allmänna åklagaren eller domstol, blir du ersatt för resekostnader, utlägg, förlorad tid, ekonomiska olägenheter eller förlorade intäkter om du lämnar in en begäran om det inom tre månader från förhandlingen. Var och en som kallas av polisen kan också ha rätt till ersättning. Denna avgörs av den relevanta lagen i den berörda delstaten.

Kan jag överklaga om ärendet läggs ner före rättegång?

Det kan av olika skäl hända att den allmänna åklagaren inte vidtar några vidare åtgärder.

Du kan lämna in en skriftlig överklagan mot ett beslut att inte vidta ytterligare åtgärder. Om du känner till ytterligare omständigheter eller bevisning är det viktigt att du anger dessa i överklagandet. Om den allmänna åklagaren står fast vid sitt beslut, blir ärendet granskat av riksåklagaren. Din överklagan behandlas alltid skriftligt.

I vissa fall, om den allmänna åklagaren och riksåklagaren vägrar väcka åtal, kan du hänskjuta ärendet till behörig delstatsöverdomstol och inleda förfaranden för att tvinga fram en rättegång. Du kommer att få uttrycklig rådgivning av den allmänna åklagaren i dess beslut beträffande om sådana förfaranden är tillåtliga i ditt fall. Ett sådant förfarande är dock underställt tidsfrister och strikta formella krav. Ansökan måste vara undertecknad av en advokat och du blir skyldig att betala kostnaderna om du misslyckas.

Kan jag medverka i rättegången?

Om du är ett vittne är din medverkan i rättegången begränsad till ditt vittnesmål. När du har vittnat färdigt är du fri att följa förhandlingen som åskådare, men du deltar inte vidare i rättegången.

Om du anslöt till förfarandet som civilrättslig part har du rätt att vara med på rättegången och att göra ansökningar, i synnerhet begära bevisning, frågor och uttalanden, precis som den allmänna åklagaren. Som civilrättslig part har du också möjlighet att göra ett slutanförande (en plädering).

Som målsägande i straffrättsligt förfarande kan du yrka på ersättning eller skadestånd för sveda och värk från gärningsmannen. Du har också rätt att delta i rättegången som målsägande. Du har dock inte en civilrättslig parts övriga processuella rättigheter.

Vilken är min officiella roll i rättssystemet? Kan jag vara eller välja att definieras som något av följande: offer, vittne, civilrättslig part eller privat åklagare?

Innan utredningen är slutförd har du som brottsoffer vid straffrättsligt förfarande huvudsakligen ett vittnes status. Du kan när som helst kontakta myndigheterna för att ge dem vidare bevisning och information. Brottsoffer, som benämns "skadelidande parter" i straffprocesslagen, har befogenheter som går längre än vittnens allmänna rättigheter, såsom rätten att begära information om huruvida den misstänkte är i förvar och, under vissa omständigheter, rätten att få tillgång till handlingarna i målet eller information därifrån (se även nedan), samt rätten att söka bistånd från en advokat eller representeras av en sådan.

Om du har rätt att ansluta dig som civilrättslig part, bestämmer du själv om du vill delta i förfarandet. Det är också upp till dig att bestämma om du vill lämna in en ansökan om ersättning eller skadestånd under straffrättsligt förfarande som en civilrättslig part.

Vilka rättigheter och skyldigheter har jag i denna roll?

Som vittne har du följande rättigheter under din utredning:

- Du kan vägra vittna om du är gift eller förlovad med den anklagade (detta gäller även registrerade samkönade partnerskap) eller har en nära relation till den personen.
- Du kan vägra att svara på vissa frågor om det kan leda till straffrättsligt förfarande mot dig eller dina nära släktingar.
- Frågor som kan påverka din ställning eller gäller ditt privatliv är bara tillåtna när de är nödvändiga.
- Du får åtföljas av en betrodd person, såvida inte personens närvaro skulle äventyra syftet med utredningen.
- Du får åtföljas av en advokat.
- Om du inte kan utöva dina rättigheter själv får du under vissa förhållanden på statens bekostnad ta hjälp av en advokats vittnesrådgivare vid utredningen.
- Om du inte tillräckligt behärskar tyska kommer en tolk att anlitas för din utredning.
- Du har rätt till återbetalning (se "Kan jag få ersättning?" ovan).

Dina främsta skyldigheter som vittne:

- Du måste tala sanning. Det innebär också att du inte utelämnar något som kan vara relevant för målet. Att avsiktligt avge falskt vittnesmål i rätten är ett brott och leder vanligen till fängelsestraff. Även falska anklagelser eller försvårande av rättvisan är brott som kan begås av ett vittne som avger ett falskt vittnesmål.

Du måste anmäla dig till utredning om du blir kallad av den allmänna åklagaren, av polis på den allmänna åklagarens vägnar eller av en domstol.

Kan jag göra ett uttalande under rättegången eller vittna? På vilka villkor?

Om du uppmanas att vara med på rättegången som vittne, är du skyldig att vittna om det inte är ett mål där du kan vägra att göra det (se tidigare avsnitt om ett vittnes rättigheter och skyldigheter).

Som civilrättslig part kan du göra ett uttalande under förfarandet (se även det tidigare avsnittet "Kan jag medverka i rättegången?").

Vilken information ska jag få under rättegången?

Som skadelidande part i ett brottmål kommer du på begäran att bli informerad om utgången av det rättsliga förfarandet.

Har jag rätt att få tillgång till domstolshandlingarna?

Om dina rättigheter har överträtts i ett brottmål, kan en advokat kontrollera handlingarna i målet och inspektera bevisningen åt dig om advokaten har ett berättigat intresse av detta. I sådana fall kan du också få information om och kopior av handlingarna i målet för att själv sätta dig in i förhållandena vid förfarandet. Om du har rätt att ansluta dig till förfarandet som en civilrättslig part, behöver inte du eller din advokat uppvisa något berättigat intresse av att få tillgång till eller lämna information.

Om du inte företräds av en advokat som skadelidande part i ett brottmål, har du personlig rätt att få tillgång till handlingarna i målet och kan inspektera handlingarna under övervakning.

Rätten att få tillgång till handlingarna i målet eller information därifrån kan vägras under vissa förhållanden, t.ex. om det äventyrar utredningens syfte. Den bör vägras om överordnade intressen hos den anklagade eller andra personer rättfärdigat skydd. Till dess att åtalet väcks och efter den slutgiltiga slutsatsen av förfarandet bestämmer den allmänna åklagaren, eller annars den domstol som behandlar målet, om tillgång till handlingarna i målet ska beviljas.

■ Senaste uppdatering: 17/06/2025

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.